

Најдрагоценија крв најбољих међу најбољима пружила се две ипо године за част наших народа и слободу поробљене земље и најбо под окриљем нар. бол. војске родољубиве жене из најзаобиченијих крајева Црне Горе и Боке састали су се у слободном граду Колашину, да се договоре како ће што више допринети нар. бол. борби да се штетеке удари по ратној звари нар. бол. варварства, никада пре њихове Црне Горе и Боке нисмо доживеле да се овако не масовно сајаме и конгрешмо муке и патње једна другој, да се поразговарамо о судбини наше земље или о нашем постојању, а данас се ево договарамо како ћемо помоћу умишљене непријатељске наше земље и наших народа, како нас жене није никад питао за наш тајни живот а још мање за судбину наше земље, а данас ево ми имамо праше у народних великих бити. Пољу писане и до јуче непознате селанке заседају на у земљском већу Југославије, наше жене су у нашим славним припадима војници или политички руководиоци, руководиоци политодјела, савесне болничарке. Ми смо биле обесправљена и неваљала била са безброј великих дужности а данас више ни један скуп од најмањих до нај- великих који решава преднародом ова питања нашег живота и наше војске, не може се замислити без нашег учешћа. Ми смо стекле праша која нисмо постав- лале ни тражила да се решавају онда када смо се дале у свету отачествени рат, али смо та праша добиле јер се на челу борбе коју смо започеле налазе они људи који су и за нашу праша, налази се херојска комунистичка Партија.

Ми смо се, другарице, сатале у деценија огромног пораста и престига антифашистичких снага света у борби против немалог фашизма. Непобедива Црвена армија својом великом и незаустављивом офанзивом чисти своју земљу од варвара. Премје године сузуду Хитлер заносио се мишљу да ће зму прове- сти у Москви испустио је из вида једну велику чињеницу а то је: да у Совјетском Савезу у срећној земљи наше руске браће не постоји ниједна војска и да су сви људи и стараи и младии, све што је могло пући у руке узети, на позив љубљеног војсководе другаставина, устали као један у одбрамбеној отаџбини. После надчовечанске борбе, армије ратника и савата, данас се фа- шистичке хорде налазе скоро на границаи Пољске. Још мало и варвара ће бити истерани из велике земље социјализма и уништени. Наша руска браћа премивела су много патњи али су своју отаџбину несебично и пожртвовано бранили. У тој дивовској борби коју је водила непобедива Црвена армија, армија у коју су биле уперене наше свих поробљених земаља, видног учешћа узеле су и храбре совјетске жене. Оне су својим радом, пожртвованому и самопратором помагале Црвеној армији која је недавно ослободила највећи град Украјине велики Кијев и назвала целате посрещанима женама Кијева, отресаних старица по дру- говима од Кијева до Прима, земља подигаута по улицама Гомела, Гладу децину Ленинграда и многа у историји неваљана зверства немачких самдита. Данас од великог премје руски топови објављују солобофене безпрекледних ратница од Ленинграда и Кијева до Прима а црвена армија маршује гонени помањитале и предостављене фашистичке војнике. Унаредо са напредовањем наше руске браће напредују и савезници и помању тиме уништење фашизма. А наша народна бегобо- дилачка војска својим херојским борбама ослобође нашу намучану отаџбину од варвара, који су нас две ипо године поробљавали, налили и земљу рушак, као и против домаћих изрода који су нам земау срећно издали, побегли у Лондон а отуда изазивали братоубилачки рат и данас на челу са Дражом, са окупатором воде борбу противу свога народа.

Та уста издајничка на ка која данас седи у Каиру 1941 г. срамно је издала и предала у ропство наше народе. Читала 1941 г. била је до рата, година зрела и мира народних маса које су од најмања слушале само о поносу и борбама наших народа, који нису никада знали за срам и ропство. Народни издајници који су 20 г. угњетавали наше народе хтели су предати нашу богату земљу фашистичким разбојницима и на тај начин решати судбину народа без његовог питања. У то време широм читаве домовине развијале су се велике народне демонстрације у којима народ тражио одбрану земљу и зрелу дну владавину. Под притиском народних маса смењени су Цветковићии Цинцар Марковићии трговци народне судбине, а одмах иза тога Хитлерови авиони обо- рили су се на јутањем сан Београда и велики град на Сави брзо је био ру- шевина испод које су стењали хиљаде људи, жена и деце и умирали у нај- страшнијим мукама. Тако је Хитлер започео рат противу нас: се же, било је то 6 априла 41 године, а 7 увече настао је војни слом Југославије. Није

Jugoslavija kapitulirala 17 aprila nego sedmog uzeca, kada su petokondsnali sklonili tenkove koji su delovi doneseni u namuzemlju za vreme raznih Cvetkoviha i Cincar-Marinkoviha i predefilovali srceom Dujalijske, velikim Kraqujevcom. Za kavalujski takmi izrodima i saboterima, nama zemlja je bila pr egakena, a kada vlada sklonila se u London ostavivsi svoje narode na milost i nemilost razjarenom neprijatelju. Hitler je otpoceo sa svojm zverstvima. Svom svojom snagom bio je se na nama bogastva. Trebala mu je nama житница, name rude i nama ratna tehnika. Nosio je sa mislju da prevaspita namu narodnu omladinu a name mene pretvori u roblje koje ne svoju decu vaspitavati da budu celati i razbojnicki kao sto su to negoski vojnicki. Zaboravio je ludak da od ponosnih žena name otadbine koje je uvek vodila borbu za cast i slobodu, od žena koje su i prije ginule za svoje ime ne može stvoriti roblje, nitki ih pretvoriti u slijeno pokorna bita, kao sto je to uradio od nemackih žena, koje su danas mene i majke celata i zlikovaca, najvise odgovorni za sva zverstva pisana no pokornoj Evropi i velikoj Sov. Rusiji. Mi imi ženama, tim majkama, bez srca i svijesti porucujemo da ne mo tih zlikovaca nikovim sinovima biti sudije za namu ubijenu decu i popaču mu otadbinu, a nam na njih ne vlasti grdna osveta što su dozvolile da im sinovi budu razbojnicki i ubice. Nikovim sinovi, muževi i braća došli su u namu otadbinu poceli sa najstranijim zverstvima što ih nama istorija ne pamti ni onda kada smo vodili pravu borbu sa Turcima.

Tako je iz name zemlje oze što im je bilo potrebno na su sa ratnom tehnikom slike Francuske, Čehoslovačke, i Poljske, sa kitom Mađarske, Rumunije i Bugarske bacio se svom snagom na namu bratsku Rusiju, koja je od uvek vodila miroljubivu politiku nastojeći da svojim narodima omogući bolji i ugledniji život. Ta zemlja trebala je da postane ratnim plijenkim hitlerovskih bandita, zgarivše kojim karate pobjesneli varvari. Ali jedinstvena mobilizacija svih radnika, omladaka i građana ogromne zemlje socijalizma stala je na put tim namjerama divljih horda. Ali Hitler je bio zaprepašten otporom na koji je naišao u Sovjetskom Savezu, na je zato pojačao teror u okupiranim zemljama naročito u Jugoslaviji kao slovenskoj zemlji.

Vi ste drage majke i sestre davno slušale da je nam narod uziček smatrao Rusiju za nas zaštitnicu, kao majku svih naroda, nema rata kada mi nismo zvali ruse u pomoć i naši stari govoreh, Rusija nas je kive odričala, u svakoј namoj narodnoj pesmi pava se o rodoljublju velikog ruskog naroda i njihovoј ljubavi prema nam, njihovoј braći. Istina je da su nam razni nemarodni režimi i narodni izdajnici zabričavili i pomizati bratsku Rusiju, ali njihovo sprečavanje samo je u name razbukitalo jar i ljubav prema toj ogromnoj zemlji, gde svaki čovek i svaka žena imaju jednako pravo na rad, jednako narvo na obrazovanje i odmor. Zemlja u kojoj nema gladnih i siromasnih, u kojoj nema bezdečjih uličaka, žena u čijem vrhovnom savjetu stoje žene. Mi smo braća po krvi stem velikim narodima koji su u glavnom odbranili čovečanstvo od fašističke najezde i konačnog uništenja. Uz to nas je Rusija istorija toliko vezala za namu bratsku Rusiju, da su nam narodi velikih versloimno napad na Sovjetski Savez, схватили kao poziv svim velikim i malim slovenskim narodima na odbranu ostanaka namoga roda. Stranina mučenja u Crnoj Gori od Mussolinijevih fašista uz pomoć domaćih izdajnika i velikih izdajnika, Srpske Državine i Novice Radoviha, kao i u Srbiji ova od strane nemackih zlikovaca i vlade Nedih, a u Hrvatskoј krvoločnih ludera Paveliha i ustala nemacki celati učinili su stađe namog naroda nesposobni trebalo je bežati iz te situacije i pronalaziti nekog izlaza. Razporazne političke stranike koje su za vreme Jugoslavije na sve strane grmele o svom zauzimanju za narodna prava i slobode, bile su isčezle. Zvanična vlada koja je bila obavezna da povede borbu protiv zlikovaca, i porobljivaca pobegla je smarodnim bitku inostranstvo. Ali u najstranijim časovima narodnog pokušaja čuo je se grlovi gлас Komunističke partije koja nije narod ostavila ni u tim teškim anima. Partija je pozivala sve poštene, sve rodoljubive ljude i žene i sve što oke uzeti pušku u ruke da ustane u borbu protiv okupatora. To je ona ista partija koja je narodu prije sramnog vojničkog slova Jugoslavije ukazala da se na vrhovima Jugoslovenskog Generalitaba nalazi izdajnik Mladi Nedih koji ne zemlju prodati. Malo je ljudi onda vjerovalo u izdajstvo Nedih. Kapitulacija je razotkrila istinu namoju je Komunistička Partija Jugoslavije svojim narodima ukazivala još mnogo pre rata. Komunistička Partija je jasno kladala da ne prodavanje zemlje od strane Cincar Marinkoviha i Cvetkoviha, potpisivanjem trojnog pakta ustojiti uništenje namih naroda. I zajeto ko zna šta bi o onama do danas da nam narodi nisu u onom istorijskom času obronili sramant. Kako je na poziv name partije ustalo sve pošteno i rodoljubivo da

брани земљу од погани и изрода. Голоручи са оне мало оружја што је народ
 носакривао од југословеноког рата, ланам смо на прва непријатељска упоришта.
 У првим редовима бил су неустаршали комунисти, а борба је одмах прихватила
 у првом реду наша народна омладина па и читав народ. Борба је отпочела за
 и прогнаништво окупатора и слободу. То је борба читавог народа, и том народу
 припадамо и ми жене, зато смо и са својом браћом устале и раме уз раме с њиме
 започеле крвав рат, противу оних који су завели кајучије ропство и пок, мали
 укавати наше име. Од мањих партизанских група створени су одреди у којима смо
 и ми жене биле борци и самосне болничарке. Ми смо тада устале не за извојева
 ва своје равноправности већ за народну слободу противу заједничког неприја
 теља, свесне да је фашизам највећи непријатељ жена. У тој надчовечанској и не
 равној борби са стотруко набурунанијим непријатељем, наши народи показали су
 чуда од јунаштва којима се дивно читав свет диви. Ми смо у својој борби
 показале такву спретност и биле смо похртвоване и храбре. Народи који су за
 време немародних режима одобривали плачкашну работу ми истра-издајнике, оних
 који их је у то време штитио, остао је у земљи и придружио је окупатору.
 Једни су окупаторе сматрали као своје ослободитеље а то су били бе на сепар
 ратистичка група око Сенаге Држевића и Новице Радовића. Други су се заноси
 мишљу да припреме терен за повратак избегачке владе на челу са краљем Пе
 тром и да би кривички завели старо ропство и мучење за широке народне масе.
 У оном часу народног одушевљења и полета када су име снаге расле у гигантск
 снагу које су могле озбиљно угрозити непријатеља, задале су срптоносне ударе
 фашистичким бандитима, ти ситови зарили су нож у леђа народно-ослободилачко
 борби. У то време борци који су водили борбу по нашим крајевима морали су
 напустити овај терен и повли смо у Босну. Страшно је било стање поштених и
 родољубивих за време нашег осуства. Некућена зверства ратара су се Црном
 Гором и Босном. На све старне лица су рекла и жуди и жена. Безброј најбољи
 а и нова прогутала је погрчина. На стре шитима којих је било у сваком месту
 Горе и Босне храбре су гинули наши нај бољи синови и кћери. Није то био редак
 случај када су младе девојке због чу ња своје чисти и поноса умрале на
 вешалима. Није био редак случај када су продато робље четници позивали у
 помоћ окупатора и стрељали читаве породице. Дуж свих цеста доје смо имали
 нема ни једне здраве куће, а свака стона је гроб до роба најбољих наших
 синова. Страх и трепет владао је Црном Гором и Босном, оном Црном Гором која
 је дигла пушку противу окупатора и измењара. Чепуни су били догори старца
 жена и деце. Из логора су извођени жуди и жене, вљођени у непоснатом крају
 и стрељани. Живот бораца који су остали на рад у позадини био је неиздржљив
 Били су принуђени бајати дилеко од села, пролазити испред својих домова,
 и живети у земунцима, без сунца, ваздуха и хљеба. Свакога онога кога би ни
 тковн ухватили или посумњали да је имао везе са овим народним мученицима,
 без дајега стрељали су. У Кућима је у једној стаји са једним другом, скло
 нила рањена другарица Јубица Поповић. И када су четници запарили молбу и
 викали да се преда она је са другом певала борбени преме и напцала нашој
 НОВ и борби за коју је несебично дала живот. Изрода су бацилим тукли колибу
 а друг је по једној молби револверским метком приратио муке и жене и своје.
 Сутра дан стрељана је породица чија је била изба. Под тим и сличним условима
 настављали су борци адлучније и упорније борбу. Из Никшића, Цетиња, Подгорице,
 Данилов Града и Београда стотине наших старих мајки и остара трунуле су по
 логорима фашистичких галова послатих од стране њихових измењара четника.
 Није ретки случај да су младе девојке извођене на стрелиште зато што су
 помагале борбу своје браће. Њихово херојско држање остале као трајна усло
 жена на верне кћери наших народа. У мучилишту до јуче крвавог Кодашина це
 лати су извели до вешала младу докторицу Ружицу Рип. Заборавили су црногор
 изрода на достопримство по коме су познати наши народи, па су страниму Ру
 жицу Рип свесног и спремног лекара довели до тога да је сама себи метла
 омчу на врат, презирући да жди која ће почивати на њезиној телу догакне
 дрљава руке хва крвољачног разбојника.

И другарице Васклија Костић, Деса Ацић говоре нам о томе да је четни
 било ухвађење стрељати млад девојке и носити толико длачина на својој пр
 вој души. Безброј је незнатих јунакиња чија младост би жртвована за народ
 слободу.

За то време док су злочини и зверства као оркан харали Црним Гором
 догле су наши борци одлажењем у Босну ослобађале наш живаљ по Босни и
 крајини од усташких зликоваца и кроз ту борбу расли и развијали се у бри
 јавице. На тешком путу од Црне Горе до Босне наше другарице носи

